

عنوان مقاله:

اصل صلاحیت شخصی در حقوق جزای افغانستان، فقه امامیه و اهل سنت

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات حقوق اسلامی، دوره 6، شماره 14 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

عبدالخالق فصیحی - رئیس دانشکده فقه و حقوق

خلاصه مقاله:

مقاله حاضر به بررسی تطبیقی فقهی و حقوقی اصل صلاحیت شخصی در حقوق ایران و افغانستان و فقه امامیه و اهل سنت می پردازد. صلاحیت شخصی مکمل و برطرف کننده نقایص صلاحیت سرزمینی است که در حقوق ایران و افغانستان نیز پیش بینی شده است. قانون جزای افغانستان به خلاف قانون مجازات اسلامی ایران صلاحیت شخصی مبتنی بر تابعیت مجنی علیه (صلاحیت شخصی انفعالی *The passive personality principle*)، شرط مجرمیت متقابل و شرط منع رسیدگی مجدد را پذیرفته است. بخشی از تفاوت های مذکور در حقوق ایران و افغانستان ریشه در مبانی فقهی دارد؛ زیرا خاستگاه قانون مجازات اسلامی فقه امامیه است در حالیکه که حقوق جزای افغانستان از حقوق عرفی ناشی می شود. مطابق احکام اولیه فقه امامیه شرط مجرمیت متقابل و شرط منع رسیدگی مجدد پایه و اعتبار شرعی ندارد. در حوزه فقه و حقوق اسلامی درباره اصل صلاحیت شخصی با دو دیدگاه روبرو هستیم: نخست دیدگاه امامیه، شافعیه، حنبلیه و مالکیه که اسلام را ملاک و معیار شمول قوانین کیفری اسلام دانسته اند. مطابق این دیدگاه ارتکاب جرم توسط مسلمان در هر نقطه ای از جهان، مجازات را در پی دارد و تفاوتی میان دارالاسلام و دارالکفر وجود ندارد. دوم: دیدگاه مکتب فقهی حنفیه که قدرت حاکم اسلامی را ملاک و معیار قرار داده است. مطابق این دیدگاه مسلمانی که در دارالکفر مرتکب جرم شود مستحق مجازات نیست؛ زیرا حاکم اسلامی در آنجا مبسوط البید نبوده و قدرت اعمال مجازات را ندارد.

کلمات کلیدی:

اصل صلاحیت شخصی، صلاحیت شخصی مبتنی بر تابعیت مجنی علیه، شرط مجرمیت متقابل، شرط منع رسیدگی مجدد، حقوق افغانستان، حقوق ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1574044>

